

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ**

КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

Август 2007 година

Сектор за макроекономска политика

Скопје, октомври 2007 година

1. Реален сектор

1.1. Кумулативниот индекс на индустриското производство за периодот јануари-август 2007, во однос на истиот период од претходната година, забележа пораст од 2,5%.

Притоа, во август 2007 година, индексот на индустриското производство е зголемен за 1,0% во однос на август 2006 година, и за 1,1% споредено со претходниот месец.

Анализирано по сектори, кумулативниот раст на индустриското производство во анализираниот период се должи на зголеменото производство во секторот Вадење руди и камен од 17,7% и растот на

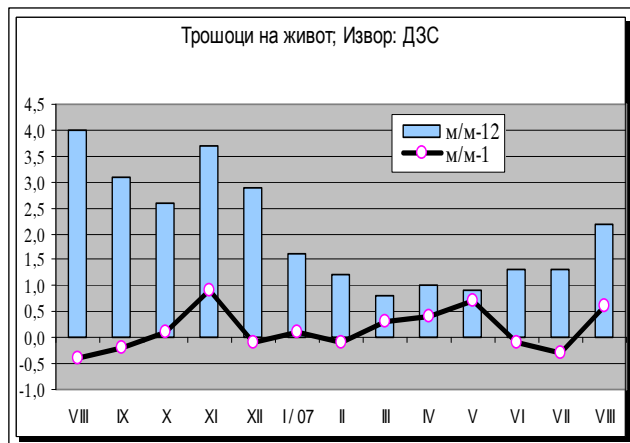

Преработувачката индустрија од 4,3%. Сепак, и покрај силниот раст во овие два сектори, намаленото производство во секторот Снабдување со електрична енергија, гас и вода од 14,4% на годишно ниво, негативно влијае врз целокупниот индекс на индустриско производство. Во рамки на Преработувачката индустрија, која има најголемо учество во вкупниот индекс (83,94%), главни носители на растот се производството на прехранбени производи и пијалаци со раст од 7,0%, нафтената индустрија со раст од 4,1%, производството на основни метали со раст од 40,5%, како и производството на машини и уреди, неспомнати на друго место со 46,6%.

1.2. Кумулативниот индекс на трошоци на живот за периодот јануари-август 2007, во однос на истиот период од претходната година, забележа пораст од 1,1%.

Во август 2007 година, трошоците на живот забележаа пораст од 2,2% на годишна основа (во однос на истиот месец од претходната година), додека месечниот пораст изнесува 0,6%.

Вредноста на потрошувачката кошница за исхрана и пијалаци за едно четиричлено домаќинство за месец август 2007 година, пресметана врз основа на цените на мало, изнесува 10.432 денари и во однос на претходниот месец е повисока за 1,5%.

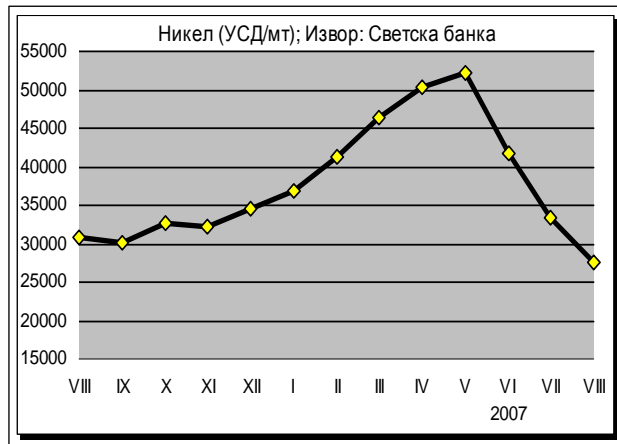

Индексот на цените на мало во август 2007 година, во однос на претходниот месец, е повисок за само 0,4%, додека на годишна основа (во однос на истиот месец од претходната година) забележа зголемување од 2,6%. Пораст на индексот на цените на мало во август 2007 година, во однос на истиот месец лани е забележан во групата земјоделски производи за 9,7%, индустриски производи за 3,3%, непрехранбени индустриски производи за 3,8%, прехранбени производи за 3,8% и индустриско-прехранбени производи за 2,3%.

1.3. Во август 2007 година, движењата на светските стокови берзи беа стабилни, без поголеми потреси, особено кај производите кои се во нашиот фокус на интерес, освен никелот.

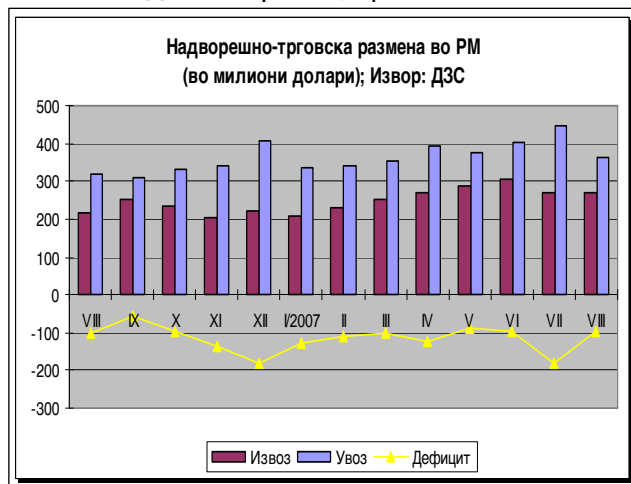
Притоа, цените на најзначајните производи главно забележаа зголемување или го задржаа истото ценовно ниво. Раст на берзанските цени е евидентиран кај јагнешкото месо и оловото.

По неколку месечен раст, цената на никелот во август 2007 година забележа намалување од 17,2% и достигна вредност од 27,652 САД долари за еден метрички тон.

2. Надворешен сектор

2.1. Во периодот јануари-август 2007 година вкупната надворешно-трговска размена, во доларска вредност, забележа висок пораст од 33% во однос на истиот период минатата година. Притоа, физичкиот обем на извозот е зголемен за 14,8%, а неговата вредност достигна 2.105,5 милиони долари, што претставува пораст од 41,8%. Зголемувањето на количинскиот увоз на стоки изнесува 20,4%, а неговата вредност оствари износ од 3.027,2 милиони долари, или пораст од 27,5%. При вакви движења, дефицитот во размената, остварен во овој период забележа пораст од 3,7% во однос на истиот остварен до крајот на август 2006 година.

Поголемиот извоз остварен во осумте месеци од оваа година, пред се е резултат на зголемениот извоз на железо и челик (стапка од 120%), облека (17%), овошје и зеленчук (24%), метална руда и метални отпадоци (73%), пијалоци (23%), изработка од неметални минерали (58%), обувки (55%), изработки од метал (56%) итн.

2.2. Главни групи производи (според СМТК) со најголемо учество во извозот во месец август се: железо и челик со 41,5%, облека 18,2%, пијалоци и тутун 6%, нафта и производи од нафта 4,2%, овошје и зеленчук 3,8%, метална руда и

метални отпадоци 3,6%. Овие шест групи производи сочинуваат околу 77% од вкупниот извоз на државата.

Најголем дел од **увозот** на стоки во август оваа година отпаѓа на: железо и челик (47,6 мил. долари), нафта и производи од нафта (44,2 мил. долари), текстилни предива и слично (24,8 мил. долари), метална руда и метални отпадоци (15,5 мил. долари), друмски возила (13,5 мил. долари) итн.

2.3. Во периодот јануари-август 2007 година, околу 67% од вкупно извезените стоки се пласирани на пазарот на Европската Унија (ЕУ27), а 50% од вкупно увезените стоки во Република Македонија се со потекло од оваа интеграција. Извозот во Европската Унија е поголем за 57%, а увозот е зголемен за 20% во однос на истиот период од 2006 година. Во анализираниот период, јануари-август 2007 година, околу 80% од трговскиот дефицит на земјата е остварен во трговската размена со Русија, Кина, Полска, Турција и Индонезија.

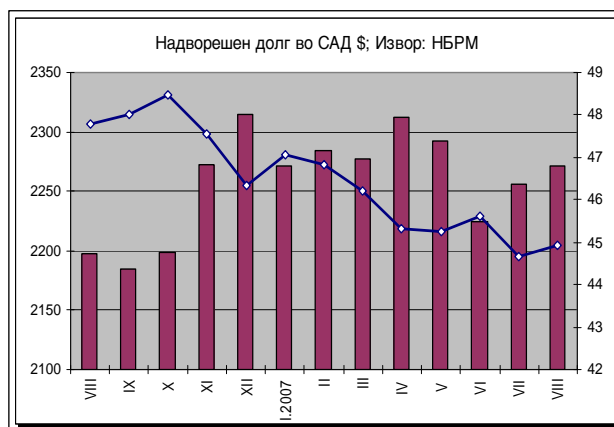
2.4. Според валутната структура, во периодот јануари-август 2007 година, извозот во евра бележи зголемување за 187 милиони евра (21%), а делот од извозот реализиран на "доларскиот пазар" бележи значително зголемување за 281 милиони долари (78%).

НАДВОРЕШНО-ТРГОВСКА РАЗМЕНА на Република Македонија (по валути); пресметка: МФ

ИЗВОЗ	I-VIII 2006					I-VIII 2007					апсолутна промена во валутна вредност	релативна промена во валутна вредност (во %)
	валута	колич. 000 т	извоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	извоз во денари	структ. во %	колич. 000 т	извоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	извоз во денари		
EUR	1.488	892.622.903	61,1915	54.620.934.369	74,7	1.746	1.080.621.548	61,1766	66.108.752.193	68,7	187.998.645	21,1
USD	494	362.282.020	49,3786	17.888.978.953	24,5	530	643.711.070	45,7235	29.432.723.109	30,6	281.429.050	77,7
EUR+USD	1.982			72.509.913.322	99,2	2.276			95.541.475.303	99,3		
вк. извоз:	1.986			73.099.362.856	100,0	2.280			96.186.409.446	100,0		31,6

2.5. Надворешниот долг на Република Македонија на крајот на август 2007 година изнесуваше 2.271 милиони долари и, во споредба со крајот на 2006 година, е намален за 76 милиони долари, што се должи на поголемиот износ на отплатата на долгот во однос на користените средства.

Од аспект на должници, надворешниот долг на јавниот сектор изнесува 1.379 милиони долари, и во споредба со состојбата во 2006 година е намален за 228 милиони долари, како резултат на предвремената отплата на долгот кон мултилатерални и билатерални кредитори. Во рамките на долгот во јавниот сектор, намалување во однос на 2006 година е забележано кај долгот на Централната Влада и

јавните фондови, додека кај јавните претпријатија е зголемен. Надворешниот долг во приватниот сектор изнесува 893 милиони долари и во споредба со 2006 година е зголемен за 153 милиони долари, како резултат на зголемувањето на долгот во небанкарскиот приватен сектор и приватните банки.

2.6. За првите осум месеци од оваа година, повлечени се средства во износ од 278 милиони долари, од кои 218 милион долари во приватниот сектор. Во овој период склучени се нови кредити во износ од 298 милиони долари, од кои 265 милиони долари во приватниот сектор. Редовното сервисирање на обврските продолжува и понатаму, при што за првите осум месеци од 2007 година, сервисирани се 466 милиони долари, од кои 419,8 милиони долари главница.

2.7. Вкупниот јавен долг на Република Македонија пресметан врз основа на Законот за јавен долг, на крајот на август изнесуваше 2.071 милиони долари и во однос на 2006 година е намален за 13,4%. Надворешниот јавен долг бележи континуирано намалување, и на крајот на август оваа година е намален за 17,2%, додека внатрешниот јавен долг бележи зголемување од 3,6% во споредба со крајот на 2006 година.

2.8. Состојбата на краткорочниот долг на крајот на август 2007 година изнесуваше 176,3 милиони долари и во целост се однесува на приватниот сектор, и тоа по основ на финансиски кредити.

3. Фискален сектор

3.1. Во периодот јануари - август 2007 година, вкупните приходи на Централниот буџет изнесуваат 49.687 милиони денари (14,9% од БДП), што претставува зголемување од 22,9% во однос на истиот период од минатата година. Ваквото зголемување на приходите се должи на зголемената наплата на даночните приходи, но и на неданочните приходи поради уплатата на дивидендата од Телеком за 2005 година (2.873 милиони денари).

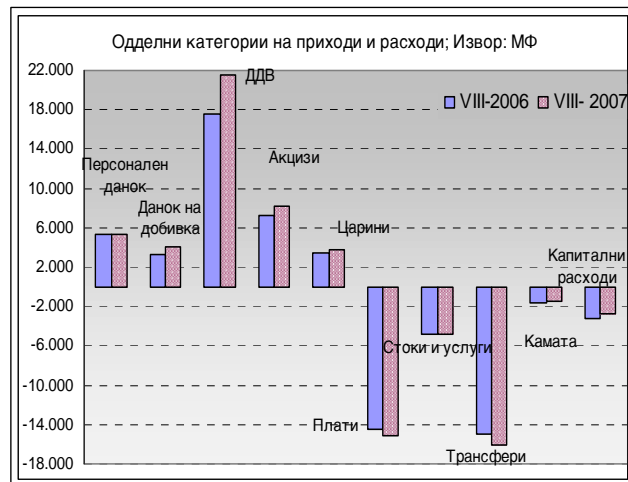
Даночните приходи во овој период се реализирани во износ од 44.239 милиони денари, што претставува зголемување од 16,7% во однос на периодот јануари-август минатата година.

Учеството на ДДВ во вкупните даночни приходи во осумте месеци од 2007 година изнесува 48,6%, а на акцизите 18,5%, при што, од овие два даноци се остварени приходи од 29.707 милиони денари (8,9% од БДП).

Гледано по одделни категории, приходите од ДДВ забележаа пораст од 22,8%, акцизите од 12,8%, данокот на добивка од 24,3% (и покрај намалената даночна стапка), приходите од царина се зголемени за 7,9%, додека приходите од персоналниот данок се намалија за незначителни 1,2% споредено со истиот период лани, како резултат на намалената и унифицирана даночна стапка. Неданочните приходи се зголемени за 2,6 пати, главно поради средствата од дивидендата на Телеком.

3.2. Во првите осум месеци од 2007 година, вкупните расходи на Централниот буџет изнесуваа 40.480 милиони денари (12,1% од БДП), што е повеќе за 2,2% во однос на истиот период од 2006 година.

Најголеми расходни ставки се трансферите (16.146 милиони денари) и платите и надоместоците (15.210 милиони денари). Во вкупните расходи на Централниот буџет, расходите за плати и надоместоци во овој период

учествуваат со 37,6% и, во однос на истиот период лани, тие се зголемени за 4,3%.

Расходите за стоки и услуги се извршени во износ од 4.869 милиони денари, односно имаат поголемо остварување во споредба со 2006 година за 2,3%.

Во делот на трансферите, во овој период се потрошени 8,2% повеќе средства споредено со 2006 година и претставуваат најголема расходна ставка. Трансферите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување се извршени во износ од 6.758 милиони денари или за 966 милиони денари повеќе (16,7% зголемување). Каматите се реализирани во износ од 1.543 милиони денари, што е помалку за 8,0%.

Во анализираниот период средствата за капитални расходи изнесуваат 2.712 милиони денари, што е намалување за 17,5% во споредба со истиот период 2006 година и претставува само 26,3% од годишниот план.

3.3. Оттука во периодот јануари-август 2007 година остварен е суфицит на Централниот Буџет од 9.207 милиони денари (2,8% од БДП), додека суфицитот на консолидираниот буџет изнесува 9.870 милиони денари (3,0% од БДП).

4. Монетарен сектор

4.1. Во август 2007 година, примарните пари изнесуваа 33.299 милиони денари и на месечно ниво се намалени за 9,4%, како резултат на намалената побарувачка за готови пари, додека на годишно ниво забележаа пораст од 22,1%.

Од аспект на ликвидност, девизните трансакции на НБРМ (реализиран нето - откуп на девизи на девизниот пазар), претставуваа креирање на ликвидност, а преку благајничките записи се вршеше повлекување на ликвидност.

Во август 2007 година, просечната каматна стапка на благајничките записи, изнесуваше 5,11%, односно месечно намалување за 0,02 процентни поени, додека просечните месечни пондерирани каматни стапки на државните записи со рочност од три и шест месеци изнесуваа 5,41% и 5,54%, соодветно, и забележаа незначително намалување во однос на јули, односно (0,03% и 0,02%, соодветно).

4.2. Побарувачката на готовите пари во оптек забележа годишен пораст од 10,5%, а во однос на претходниот месец се намали за 1,8%.

Монетарниот агрегат М1 на годишна основа забележа пораст од 22,4%, што во целост се должи на зголемената побарувачка на готови пари. Ваквите движења, како и интензивниот пораст на вкупните депозити, резултираа со годишен пораст кај пошироките монетарни агрегати М2 и М4 од 29,3% и 30,5%, соодветно.

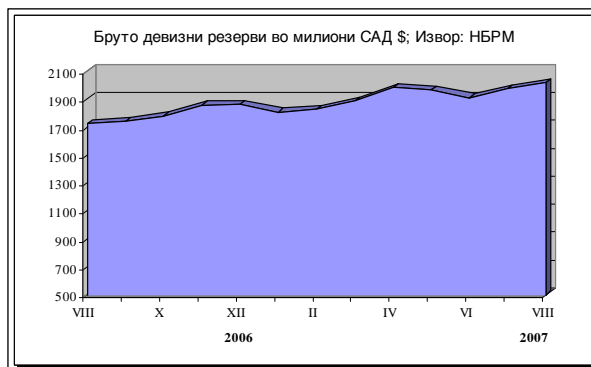
4.3. И понатаму продолжува растечкиот тренд на вкупниот депозитен потенцијал, така вкупниот депозитен потенцијал на комерцијалните банки во август 2007 година на годишна основа забележа пораст од 33,2%. Кредитите на приватниот сектор забележаа годишен пораст од 38,3%, при што од аспект на валутата, придонесот на денарските кредити и понатаму ја задржува доминантната позиција во порастот на кредитната активност на банките.

4.4. Во каматната политика на комерцијалните банки и во август не беа забележани некои позначајни промени. Имено, просечните пондерирани

каматни стапки на денарските кредити изнесуваа 10,1%, односно намалување за 0,6 процентни поени во однос на крајот на 2006 година, а каматните стапки на девизните кредити изнесуваа 8,5%, при што го задржаа нивото од декември 2006 година. Просечните пасивни каматни стапки на денарските депозити изнесуваа 5,0%, што во однос на декември 2006 година претставува пораст од 0,6 процентни поени, додека каматните стапки на девизните депозити изнесуваа 1,9%, односно, пораст од 0,1 процентен поен во споредба со крајот на 2006 година.

4.5. Реализираниот нето откуп на девизни средства од страна на НБРМ придонесе за натамошен пораст на бруто девизните резерви. На крајот на август 2007 година тие достигнаа ниво од 2.021,6 милиони долари, односно во споредба со декември 2006 година се зголемени за 156 милиони долари.

Во текот на август 2007 година, при интервенциите на девизниот пазар, НБРМ продаде 7,1 милиони долари и откупи 58,4 милиони долари, со што нето ефектот беше откупени 51,3 милиони долари.

5. Социјален сектор

5.1. Во период јануари-август 2007 година, во Агенцијата за вработување на Република Македонија регистрирани се вкупно 118.076 засновани нови работни односи (неопределено време, определено и сезонски).

5.2. Во август 2007 година бројот на невработените лица изнесува 361.840, што споредено со јули 2007 година претставува намалување за 0,69%. Од нив 76.001 (21%) евидентирани невработени лица се изјасниле дека се пријавуваат само за остварување на правото на здравствено осигурување, а останатите активно бараат работа. Во однос на истиот месец од минатата година, бројот на невработените лица е зголемен за 40.893 или 12,7%. Најголем процент од невработените, односно 67,1% се од урбани средини (градско население), а 58,5% се мажи.

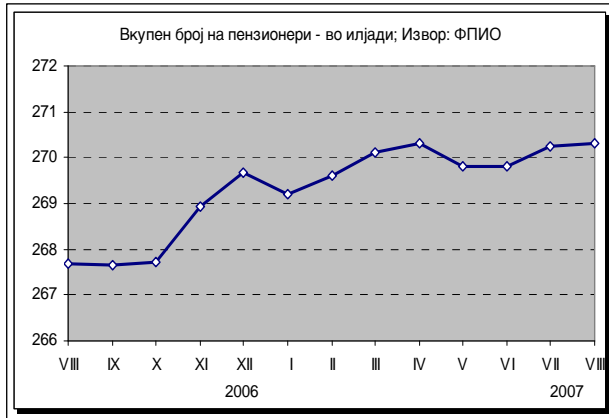
Во однос на образовната структура, нема поголеми промени, што значи дека 51,6% од невработените се неквалификувани или полуквалификувани, 24,7% со средно стручно образование, 16,6% се квалификувани и високо квалификувани работници, а оние со вишо и високо образование учествуваат со 7%.

Приливот на лица во регистарот на Агенцијата за вработување во август 2007 година изнесува 7.166 лица, додека како одлив на лица од Агенцијата се регистрирани 9.677 лица (35,4% од одливот се однесува на нови засновани

Приливот на лица во регистарот на Агенцијата за вработување во август 2007 година изнесува 7.166 лица, додека како одлив на лица од Агенцијата се регистрирани 9.677 лица (35,4% од одливот се однесува на нови засновани

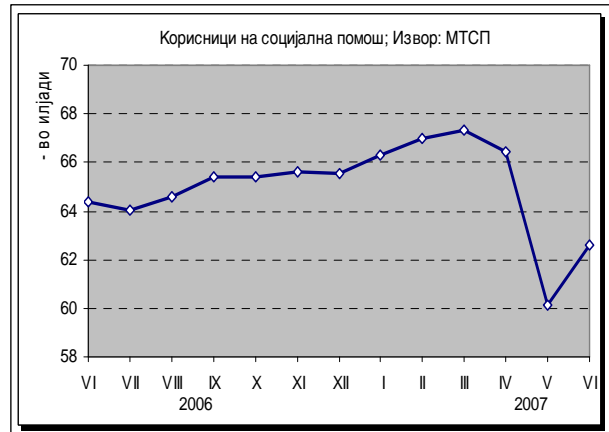
работни односи, додека 64,6% се однесува на бришење од евиденцијата по законски основи).

5.3. Во август 2007 година, во Фондот за пензиско и инвалидско осигурување се евидентирани 270.308 пензионери, што е скоро на истото ниво како претходниот месец, а споредбено со август лани претставува пораст од само 1%. За исплата на пензии, во овој месец се потрошени 2.087,4 милиони денари, што претставува 0,63% од БДП.

Во август 2007 година, вредноста на просечната пензија изнесуваше 7.834 денари, што на годишно ниво претставува пораст од 2%. Соодносот на просечната пензија со просечната исплатена нето плата во јули 2007 година (последен расположлив податок) изнесува 54,2%. Овој сооднос помеѓу просечната пензија и просечната плата бележи пад од 0,25 процентни поени споредено со претходниот месец.

5.4. Бројот на корисници на социјална помош во јуни (последни расположливи податоци) на месечна основа е зголемен за 4,1%. Имено, за исплата на социјална помош се потрошени 141,1 милиони денари за 62.576 домаќинства. Притоа, овој број на годишна основа е намален за 1.826 домаќинства, или 2,8%. За помош по основ на туѓа нега, во јуни се потрошени 67,4 милиони денари за 19.284 лица. Како корисници на постојана парична помош, во овој месец се регистрирани 5.101 лице и за нив се потрошени 16,5 милиони денари, додека здравствена заштита користат 5.004 лица (лица кои не користат заштита по други основи).

5.5. Кумулативно, во периодот јануари–јули 2007 година (последни расположливи податоци) споредено со истиот период од 2006 година, забележан е пораст на просечната номинална и реална нето плата за 6,1% односно 5,2%. Во јули 2007 година просечната месечна нето-плата по вработен изнесуваше 14.300 денари, што на месечна основа претставува номинален раст од 0,4%, додека пак на годишна основа растот изнесува 6,5%. Процентот на невработени кои не примиле плата во месец јуни се намали на 11,9%, и претставува пад од 2,2 процентни поени во однос на јуни претходната година.

